

Algemeen	
Onderwerp	Uitvoeringsagenda Jeugdhulp in gezinsvormen.
Verspreiden	Ja
Contactpersoon	Liesbeth de Groot
Eenheid	Sturing
E-mail	l.degroot@regiogv.nl
Kenmerk	18.0006152
Datum	19 juli 2018

Voorstel

Nummer	Omschrijving
Voorstel 1.	Uitvoeringsagenda Jeugdhulp in gezinsvormen vaststellen.
Voorstel 2.	Beslispunten 1 tot en met 5 vaststellen

Behandeling

Onderwerp	Overleg	Doel
14 mei 2018	Uitvoeringsoverleg	Bespreken
15 mei 2018	Klankbordgroep sociaal domein	Bespreken
28 mei 2018	Directieoverleg	Bespreken
26 juni 2018	Uitvoeringsoverleg	Vaststellen
28 juni 2018	directieoverleg	Vaststellen
Juni 2018	Portefeuillehoudersoverleg	Bespreken
17 Juli 2018	Portefeuillehoudersoverleg	Vaststellen
September 2018	Colleges B&W	Vaststellen

Toelichting

Beknopte toelichting

De uitvoeringsagenda Jeugdhulp in Gezinsvormen is opgesteld om deze vorm van jeugdhulp te versterken. In de uitvoeringsagenda worden de resultaten gepresenteerd van een vooronderzoek waarin de regionale opgaven op het gebied van jeugdhulp in gezinsvormen zijn verkend. Ook worden projectvoorstellen gepresenteerd om deze opgaven aan te pakken. Omdat de projectvoorstellen in een aantal gevallen leiden tot aanpassingen van het contract met pleegzorgaanbieders, is op deze punten bestuurlijke besluitvorming op regionaal en lokaal niveau nodig en wenselijk.

Bijlagen

Nummer	Omschrijving
Bijlage 1.	Voorstel Jeugdhulp in gezinsvormen
Bijlage 2.	Uitvoeringsagenda Jeugdhulp in gezinsvormen

Algemeen	
Onderwerp	Uitvoeringsagenda Jeugdhulp in gezinsvormen
Verspreiden	Nee beperkt
Contactpersoon	Liesbeth de Groot
Eenheid	Sturing
E-mail	l.degroot@regiogv.nl
Kenmerk	18.0006153
Datum	19 juli 2018

Voorstel

1. De uitvoeringsagenda 'Jeugdhulp in gezinsvormen' vast te stellen.
2. Te gaan naar één etmaaltarief voor de pleegzorgaanbieder, ongeacht de leeftijd van het pleegkind;
3. Weekendpleegzorg als respijtzorg via een apart product mogelijk te maken;
4. Het budgetplafond voor bijzondere pleegzorgkosten te verhogen van 750 euro naar € 1.500 per kind per jaar.
5. Een wervingscampagne pleegzorg te starten in 2018 en jaarlijks terug te laten keren rondom de week van de pleegzorg.

Kernboodschap

De uitvoeringsagenda Jeugdhulp in Gezinsvormen is opgesteld om deze vorm van jeugdhulp te versterken. In de uitvoeringsagenda worden de resultaten gepresenteerd van een vooronderzoek en worden projectvoorstellen gepresenteerd. Omdat de projectvoorstellen in een aantal gevallen leiden tot aanpassingen van het contract met pleegzorgaanbieders, is op deze punten bestuurlijke besluitvorming op regionaal en lokaal niveau nodig en wenselijk.

Aanleiding

Gemeenten hebben als doel om kinderen veilig te laten opgroeien. Voor elk kind dat niet (meer) veilig thuis kan opgroeien, willen we een passend alternatief. Er zijn verschillende plekken waar een kind naar toe kan als het thuis niet meer veilig is, zoals een verblijfplek bij een instelling of in een ander gezin (pleeggezin/gezinshuis). Vanuit het kind geredeneerd heeft een pleeggezin veruit de voorkeur, omdat dit het meest dicht bij een normale gezinssituatie ligt. Er zijn echter te weinig plekken bij pleeggezinnen/gezinshuizen en we willen juist deze vorm stimuleren. Daarom is samen met aanbieders en partijen bekeken op welke manier deze vorm versterkt kan worden. Voorgesteld wordt om o.a. contractuele veranderingen door te voeren (om o.a. de administratieve last te verlagen) en om meer aandacht te besteden aan het werven van pleegouders. De voorgestelde veranderingen zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda Jeugdhulp in gezinsvormen (zie bijlage 1).

Doel

Zoveel mogelijk kinderen kunnen in een gezinssituatie opgroeien, ook wanneer dit bij de eigen ouders niet meer lukt.

Argumenten

1.1 De uitvoeringsagenda wordt gedragen door pleegouders / pleegjongeren

Voor dit project is een breed participatietraject doorlopen waar zowel pleegouders als pleegjongeren zijn gesproken. Met hen is bekeken wat zij nodig hebben om pleegouder te blijven. Zij hebben input gegeven en kunnen zich vinden in de voorstellen. Hun voornaamste punt is dat zij zich gesteund willen voelen als pleegouders onderling en ook dat ze gemakkelijk terecht kunnen bij de gemeente als ze vragen hebben. Door een platform op te richten wordt hier tegemoet gekomen. Hierdoor houden zij hun taak beter vol.

2.1. Naar één tarief verlaagd de administratieve last voor gemeenten en aanbieders aanzienlijk.

Op dit moment zijn er vijf verschillende tarieven voor pleegzorg (per leeftijdscategorie is er een tarief). Dit zorgt ervoor dat de administratielast hoog is. Door te kiezen voor één tarief wordt de administratieve last aanzienlijk verlaagd.

3.1 Weekendpleegzorg zorgt voor stabiliteit in het gezin

Pleegzorg vraagt veel van pleegouders en kan (emotioneel) zwaar zijn. In sommige gevallen is het daarom fijn als het pleegkind af en toe een weekend ergens anders kan blijven. Weekendpleegzorg draagt daarom bij aan de continuïteit en stabiliteit in het pleeggezin. Het vergroot de kans op een succesvol verblijf en voorkomt dat pleegouders opgebrand raken.

4.1. *Verlagen van een financiële drempel verhoogt de kans dat ouders pleegouder willen worden*
Pleegouders zijn verantwoordelijk voor hun eigen pleegkind. Ze betalen dat ook alle kosten, zijnde hun eigen kind. Voor sommige ouders is het dan een drempel om pleegouder te worden. Door de drempel te verlagen bestaat de kans dat er meer pleegouders komen en is er een tegemoetkoming mogelijk voor kinderopvang.

5.1 *Om zoveel mogelijk kinderen in een gezin te laten opgroeien zijn pleegouders nodig.* Vanuit gemeenten wordt op dit moment niet aan werving en promotie gedaan. Aanbieders werven nu ieder voor zich. Door een gezamenlijke regionale campagne te organiseren vergroten we de reikwijdte en krijgt de werving van pleegouders een boost.

Kanttekeningen

2.1 *Doordat de pleegzorgvergoedingen per leeftijdscategorie wettelijk zijn vastgelegd, houden aanbieders bij jongere pleegkinderen straks meer geld over.* In het contract wordt hiervoor een tegenprestatie gevraagd.

5.1 *De kosten voor kinderopvang kunnen voor ouders jaarlijks (veel) hoger uitvallen dan het budgetplafond van € 1.500, waardoor pleegouders toch nog zelf kosten zullen hebben.*

Het is nu echter nog onduidelijk wat de financiële consequenties voor de gemeente zijn indien we dit volledig zouden vergoeden. Door het budgetplafond beheersen we het financiële risico voor gemeenten tot een aanvaardbaar niveau. Na een jaar kunnen we evalueren wat de inhoudelijke en financiële effecten zijn en kijken of het zinvol is de regeling verder uit te breiden.

Financiën

Als gevolg van de maatregelen zal pleegzorg naar verwachting gemiddeld 10% duurder worden. Onderstaande tabel laat zien wat dat per gemeente betekent.

	Uitgaven 2017	Prognose 2019
Blaricum	€ 24.414,52	€ 26.855,97
Laren	€ 10.333,56	€ 11.366,92
Gooise Meren	€ 254.572,33	€ 280.029,56
Huizen	€ 176.086,00	€ 193.694,60
Hilversum	€ 584.466,94	€ 642.913,63
Weesp	€ 125.271,73	€ 137.798,90
Wijdmeren	€ 97.375,62	€ 107.113,18
Regio	€ 1.272.520,70	€ 1.399.772,77

Deze kosten voor pleegzorg vallen binnen de open einde regeling voor maatwerkvoorzieningen Jeugd. In de meicirculaire zijn de bestuurlijke afspraken over verlengde pleegzorg inmiddels verwerkt en worden gemeenten financieel gecompenseerd, waarmee bovenstaande meerkosten ruimschoots zijn gedekt. Ook verwachten we met de maatregelen uit deze uitvoeringsagenda een duurzaam effect te realiseren op het inzetten van dure verblijfsvormen in instellingen. Dit zou op termijn tot een besparing moeten leiden.

Om de campagne uit te voeren is eenmalig een budget nodig van € 15.000,00 euro, wat kan worden opgevangen binnen de regiobegroting. De eenmalige kosten worden ingezet om de wervingscampagne op te zetten, middelen te ontwikkelen en in te zetten. De jaarlijks terugkerende campagne kost structureel € 5.000 per jaar. Deze structurele kosten voor de pleegzorgcampagne worden meegenomen in de RSA van 2019 en 2020.

Participatie en communicatie

Aan de hand van een vooronderzoek is input verzameld hoe de vier doelstellingen bereikt moeten worden. Het vooronderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Krachtenveldanalyse en regionale cijfers
- literatuur studie, landelijke richtlijnen en aanpak door andere regio's.
- Gesprekken met ongeveer 10 pleegouders, onder wie vertegenwoordigers van de pleegouderraden van pleegzorgaanbieders Youké en Spirit.
- Gesprekken met 4 jongeren die in een pleeggezin wonen of gewoond hebben.
- Gesprek met een pleeggezinbegeleider
- Gesprekken met pleegzorgaanbieders
- Gesprekken met de uitvoeringsdiensten van de regiogemeenten

In de uitvoeringsagenda is actielijn 4 uitgewerkt met als doel in gesprek te blijven met alle stakeholders zodat knelpunten geagendeerd kunnen worden.

Uitvoering

De beslispunten 1 tot en met 4 worden verwerkt in het contract met pleegzorgaanbieders. Deze gaan in per 1 januari 2019. Beslispunt 5 wordt uitgevoerd door de afdeling communicatie van de regio, in samenwerking met communicatieadviseurs van de pleegzorgaanbieders.

Vanuit de regio wordt de implementatie van de overige actielijnen gecoördineerd en uitgevoerd. Hierbij wordt aangesloten bij het bredere regionale project 24 uren verblijf.

Bijlage

1. Uitvoeringsagenda Jeugdhulp in Gezinsvormen

Uitvoeringsagenda Jeugdhulp in gezinsvormen

Ons kenmerk: 18.0004406
Versie: 6.0
Datum: Juni 2018
Contactpersoon: Liesbeth de Groot
E-mail: ldegroot@regiogv.nl

INHOUD

1. Inleiding	3
1.1. Startnotitie 'Jeugdhulp in gezinsvormen'	5
1.2 Afstemming overige projecten Regionale Samenwerkingsagenda	6
1.3 Proces besluitvorming	6

2. Resultaten vooronderzoek en participatietraject	7
2.1. Krachtenveldanalyse en regionale cijfers	7
2.2. Literatuurstudie: Landelijk beeld doorontwikkeling pleegzorg	9
2.3. Doorontwikkeling pleegzorg in andere jeugdzorgregio's	9
2.4 participatietraject: gesprekken met pleegouders en pleegkinderen	10
2.5 Gesprekken met regionale pleegzorgaanbieders	11
2.6 Gesprekken uitvoeringsdiensten regiogemeenten	12

3. Voorgestelde aanpak langs vier actielijnen	13
Actielijn 1 Beleidskeuzes pleegzorg	13
Actielijn 2 Gezinshuizen	17
Actielijn 3 Werving en communicatie	18
Actielijn 4 Platform pleegzorg	19

4 Vervolg	20
------------------	-----------

1. Inleiding

Sinds 2015 zijn gemeenten op basis van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de inzet van Jeugdhulp, waaronder jeugdhulp in gezinsvormen. Jeugdhulp in gezinsvormen omvat pleegzorg in alle varianten, maar ook gezinshuizen vallen hieronder. De Jeugdwet (artikel 2.3, lid 6) stelt: *Het college draagt er zorg voor dat de jeugdige in het geval van een uithuisplaatsing, indien redelijkerwijs mogelijk, bij een pleegouder of in een gezinshuis wordt geplaatst, tenzij dit aantoonbaar niet in het belang is van de jeugdige.*

Pleegzorg

Pleegzorg is een vorm van jeugdhulp die valt onder de Jeugdwet. Pleegouders zijn geen zorgprofessionals, maar vangen een pleegkind op in hun eigen gezin. Pleegouders worden begeleid door een pleegzorgorganisatie. In Nederland worden veel jeugdigen door familieleden of bekenden opgevoed wanneer dat thuis niet mogelijk is. Wanneer bij deze informele zorg geen jeugdhulp- of pleegzorgorganisatie betrokken is, spreken we formeel niet van pleegzorg. Wanneer dit wel het geval is, spreken we van netwerkwerkpleegzorg.

Gezinshuis

In een gezinshuis wonen gemiddeld 3 tot 6 uithuisgeplaatste kinderen samen met de gezinshuisouders en hun eigen kinderen. Anders dan in een pleeggezin zijn de ouders professionele opvoeders. Minimaal één van de gezinshuisouders heeft hiervoor een opleiding gevolgd. Waar pleegouders vrijwilligers zijn (die een onkostenvergoeding ontvangen), zijn gezinshuisouders professionals voor wie het gezinshuis hun baan is. In gezinshuizen worden vaak kinderen geplaatst die vanwege complexe problematiek veel structuur en professionele begeleiding nodig hebben.

Opgave in de Jeugdwet: zo thuis mogelijk opgroeien

De Jeugdwet geeft gemeenten hiermee de opgave om bij een uithuisplaatsing, voor een jeugdige een plek te zoeken die 'zo thuis mogelijk' is. Dat wil zeggen: plaatsing in een setting die zo veel mogelijk lijkt op de normale thuissituatie, rekening houdend met de mogelijkheden en behoeften van de jeugdige en zijn omgeving. Schematisch volgen onderstaande vormen elkaar op, van 'zo thuis mogelijk' tot volledige professionele zorg. In het blauw staan de kosten per kind per etmaal.

Jeugdhulp in gezinsvormen in regionale samenwerkingsagenda

De opgave om kinderen 'zo thuis mogelijk te laten opgroeien' is niet eenvoudig te realiseren voor gemeenten. De praktijk van uithuisplaatsing van een jeugdige is weerbarstiger dan de hierboven geschetste schematische weergave. Naast de wensen en behoefte van de jeugdige en zijn omgeving, zijn er veel andere factoren die bepalen op welke plaats een jeugdige terecht komt.

Diverse ontwikkelingen (zoals een dalend bestand aan pleegouders en een groeiend beroep op 24-uurs verblijf) maken het noodzakelijk om jeugdhulp in gezinsvormen (pleegzorg en gezinshuizen) te versterken. Vanwege de verwachte stijging van de vraag, en de complexe sturingsmogelijkheden,

hebben de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek het project 'Jeugdhulp in Gezinsvormen' opgenomen in de Regionale Samenwerkingsagenda 2017-2018 .

In deze uitvoeringsagenda worden de resultaten gepresenteerd van een vooronderzoek waarin de regionale opgaven op het gebied van jeugdhulp in gezinsvormen zijn verkend. Ook worden projectvoorstellen gepresenteerd om deze opgaven aan te pakken. Deze uitvoeringsagenda is hiermee een uitwerking van de startnotitie 'jeugdhulp in gezinsvormen'

1.1. Startnotitie 'Jeugdhulp in gezinsvormen'

In september 2017 is de startnotitie 'jeugdhulp in gezinsvormen' vastgesteld door het directieoverleg en de Stuurgroep 18-. De regionale startnotitie is gebaseerd op het landelijke actieplan pleegzorg 2017/2018, In het landelijke actieplan worden een aantal speerpunten genoemd om pleegzorg (en andere vormen van jeugdhulp in gezinsvormen) te versterken. Om deze speerpunten te bereiken zijn gemeenten expliciet niet de enige speler. Aanbieders van pleegzorg en de gecertificeerde instellingen zijn belangrijke partners. Hieronder worden de landelijke speerpunten, en de rol die gemeenten hebben in de uitvoering hiervan benoemd.

Landelijke doelstellingen

1. *Goede ondersteuning van pleeg- en gezinshuisouders teneinde kwalitatief goede zorg te bieden*
De gemeente heeft de rol om inwoners die zorg verlenen aan anderen hierin te ondersteunen en te faciliteren. Belangenbehartiging, goede informatievoorziening, duidelijkheid over financiële en fiscale regelingen en professionele ondersteuning voor pleegouders dragen bij aan deze opgave.
2. *Continuïteit en stabiliteit voor kinderen in pleeggezinnen en gezinshuizen*
De gemeente is verantwoordelijk voor de financiering voor de pleegzorg. Belangrijk is dat ze in de contractering met pleegzorgaanbieders heldere afspraken maken over de voorwaarden, termijnen en wijze waarop pleegzorg wordt toegekend. Daarnaast kunnen gemeenten als opdrachtgever eisen stellen aan de wijze waarop pleegzorgaanbieders de pleegouders betrekken bij dit proces.
3. *Werven en screenen van pleeg- en gezinshuisouders*
Gemeenten en regio kunnen een belangrijke rol spelen in bereiken van potentiële nieuwe pleegouders. Ze zijn beter in staat om potentiële pleegouders lokaal en laagdrempelig te benaderen.
4. *Integrale positie van jeugdhulp in gezinsvormen in het Sociaal Domein*
Gemeenten kunnen een rol spelen om de samenwerking tussen pleegzorg en andere vorm van Jeugdhulp integraler en eenvoudiger te maken.

Op basis van bovenstaande landelijke speerpunten zijn in de startnotitie de volgende doelen voor de regionale uitvoeringsagenda 2019 opgesteld:

Regionale doelstellingen

1. *De behoefte van pleeg- en gezinshuisouders en -jeugdigen is duidelijk in beeld gebracht en blijvende aandacht hiervoor is geborgd;*
2. *Pleeg- en gezinshuisouders kunnen kwalitatief goede pleegzorg bieden, doordat zij zowel vanuit gemeente als aanbieder goed ondersteund en geïnformeerd worden;*
3. *Meer continuïteit, stabiliteit en voorspelbaarheid van Jeugdhulp in gezinsvormen, dus ook betere aansluiting op andere vormen van (jeugd)hulp in het Sociaal Domein;*
4. *Gevarieerd en ruim aanbod pleeg- en gezinshuisouders, aansluitend bij wat nodig is in onze regio*

In de startnotitie is vastgelegd dat het project nader wordt uitgewerkt, met behulp van een participatietraject, met als resultaat een uitvoeringsagenda en plan van aanpak voor een wervingscampagne. De concept-uitvoeringsagenda (inclusief plan van aanpak wervingscampagne) worden nu aan u voorgelegd.

1.2 Afstemming overige projecten Regionale Samenwerkingsagenda

Het project 'jeugdhulp in gezinsvormen' heeft een relatie met een aantal andere regionale projecten.

- Zorg in een pleeggezin en zorg zoals die geboden wordt in een gezinshuis, zit qua intensiteit tussen ambulante jeugdhulp en verblijf in een residentiële instelling in. Hiermee heeft dit project een relatie met het project verblijf. Eén van de manieren om het gebruik van residentiële zorg voor jeugdigen te laten dalen is het bieden van alternatieve vormen van verblijf of ambulante hulp in het eigen gezin. Zowel pleegzorg als zorg in een gezinshuis kunnen voor een deel van de jeugdigen die nu verblijven in een residentiële instelling een goed alternatief vormen.
- De pilot 'versterkte procesregie' heeft betrekking op situaties waarin kinderen (nog) in de eigen thuissituatie verblijven, maar er wel sprake is van een zorgelijke situatie. In de pilot werd geëxperimenteerd met het minder snel inzetten van hulpverlening door de jeugdbescherming, en langer regie voeren vanuit de gemeentelijke uitvoeringsdienst. Voor uitvoeringsdiensten (en Veilig Thuis in geval van crisis) is het van belang dat er voldoende aanbod is, en het toewijzings- en plaatsingstraject zo snel en duidelijk mogelijk verloopt indien dit nodig is. Het toewijzings- en plaatsingstraject richting pleegzorg valt onder het project 'Jeugdhulp in gezinsvormen'

1.3 Proces besluitvorming

Datum	Actielijn	Overleg	Opmerking
7 september 2017	Alle	Stuurgroep 18-	Vaststelling startnotitie
14 september 2017	Alle	Stuurgroep 18-	Vaststelling startnotitie
10 april 2018	Alle	Ambtelijk overleg Jeugd	Uitvoeringsagenda ter bespreking
14 mei 2018	Alle	Uitvoeringsoverleg	Uitvoeringsagenda vaststellen
31 mei 2018	Alle	DO	uitvoeringsagenda vaststellen
21 juni 2018	Alle	Stuurgroep 18- Jeugd/onderwijs	Uitvoeringsagenda vaststellen
September 2018	Actielijn 1	Colleges van B&W	Besluit nemen over wijzigingen in jeugdhulpcontract per 1-1-2019

2. Resultaten vooronderzoek en participatietraject

Aan de hand van een vooronderzoek is input verzameld hoe de vier doelstellingen bereikt moeten worden. Het vooronderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Krachtenveldanalyse en regionale cijfers
- literatuur studie, landelijke richtlijnen en aanpak door andere regio's.
- Gesprekken met ongeveer 10 pleegouders, onder wie vertegenwoordigers van de pleegouderraden van pleegzorgaanbieders Youké en Spirit.
- Gesprekken met 4 jongeren die in een pleeggezin wonen of gewoond hebben.
- Gesprek met een pleeggezinbegeleider
- Gesprekken met pleegzorgaanbieder Youké
- Gesprekken met de uitvoeringsdiensten van de regiogemeenten

In dit onderdeel zal worden stilgestaan bij de bevindingen uit het vooronderzoek

2.1. Krachtenveldanalyse en regionale cijfers

Om de opgaven binnen jeugdhulp in gezinsvormen te begrijpen, is het van belang het krachtenveld rondom deze zorg te schetsen.

Krachtenveld pleegzorg

Jeugdhulp in gezinsvormen neemt een bijzondere plaats in binnen het jeugdzorglandschap en kent vele betrokkenen.

- **Pleegkind**
Pleegkinderen hebben direct of indirect, te maken met alle onderstaande stakeholders. Binnen dit krachtenveld moet het belang van het pleegkind centraal blijven staan.
- **Pleegouders**
Een pleegouder kan iemand uit het eigen netwerk van het kind zijn, of iemand uit het bestand van de pleegzorgaanbieder. Pleegouders worden zijn geen zorgprofessionals, maar bieden wel hulp aan kinderen in soms zeer complexe situaties. Zij hebben dagelijks met het kind te maken, maar hebben te maken met de biologische ouders, pleegzorgbegeleiding en/of gezinsvoogd voor het nemen van beslissingen over het kind.
- **Pleegzorgaanbieder**
De pleegzorgbegeleider ondersteunt de pleegouders (en hun kinderen) bij de plaatsing in het pleeggezin en gedurende het verblijf. Pleegzorgaanbieders zijn ook verantwoordelijk voor de werving en screening van pleegouders.
- **Gecertificeerde instellingen**
Bij ongeveer 65% van de jeugdigen in een pleeggezin is sprake van een jeugdbeschermingsmaatregel. Voor 27% van deze kinderen is sprake van Onder Toezicht Stelling (OTS) en voor 37%¹ van de pleegkinderen ligt de voogdij bij een Gecertificeerde Instelling.
- **Jeugdhulpaanbieder**
Pleegkinderen zijn een kwetsbare groep kinderen waarbij de ontwikkeling (langdurig) onder druk heeft gestaan. Dit heeft tot gevolg dat deze kinderen vaak op meerdere ontwikkelingsgebieden tegelijkertijd problemen hebben. Pleegkinderen hebben daarom soms aanvullende jeugdhulp nodig, bijvoorbeeld behandeling door een GGZ-instelling.
- **Biologische ouders**
Ook als een kind in een pleeggezin woont, kan het gezag bij de biologische ouders liggen. Belangrijke beslissingen worden dan door de biologisch ouders genomen. Maar ook als

¹ Bron: Pleegzorg Nederland, 2017.

biologische ouders (tijdelijk) geen gezag hebben, blijven de biologische ouders de ouders van het kind en blijven zij waar mogelijk betrokken bij het kind.

- **Gemeente**

De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van jeugdhulp. De gemeente koopt pleegzorg in en is verantwoordelijk voor de toeleiding naar deze hulp en het beschikbaar hebben van een passend aanbod. De gemeente kijkt wat de beste oplossing is voor het kind. Zo nodig indiceert de gemeente pleegzorg (al dan niet op basis van een bepaling door de Gecertificeerde instelling) en eventueel aanvullende ambulante

Aantallen pleegkinderen

Op 1-1-2017 hadden 195 kinderen in de regio Gooi- en Vechtstreek een indicatie voor pleegzorg. Op 1-1-2018 waren dit 189 kinderen. De verdeling over de gemeenten is als volgt.

Tabel 1. Unieke kinderen met een indicatie pleegzorg op peildatum 1 januari

Gemeente	1-1-2017	1-1-2018
Blaricum	5	5
Gooise Meren	39	38
Hilversum	85	81
Huizen	33	26
Laren	1	1
Weesp	21	27
Wijdmeren	15	11
Eindtotaal	195	189

De verdeling over de zorgaanbieders was al volgt in 2017. Youké is veruit de grootste zorgaanbieder op het gebied van pleegzorg in de regio Gooi en Vechtstreek, gevolgd door Het Leger des Heils, Spirit en de William Schrikker Groep.

Tabel 2. Indicaties pleegzorg over heel jaar

Zorgaanbieder	2017
De Rading	4
Leger des Heils	38
Spirit	21
Vitree	2
Flexus	1
Stichting Timon	3
Youke	105
William Schrikker Groep	18

2.2. Literatuurstudie: Landelijk beeld doorontwikkeling pleegzorg

Er zijn momenteel veel landelijke programma's die zich bezighouden met pleegzorg. Deze programma's zijn (vrijwel) allemaal uitwerkingen van onderdelen van het landelijk actieplan pleegzorg.

Actieplan pleegzorg

Het Actieplan Pleegzorg is tot stand gekomen onder aanvoering van de ministeries van VWS en VenJ in nauwe samenwerking met onder andere Jeugdzorg Nederland (JN), de NVP, het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Het kent de volgende vier actielijnen: 1. Continuïteit en stabiliteit, ook na het 18e jaar 2. Toerusten van pleegouders 3. Werven en screenen van pleegouders 4. De positie van pleegzorg als vorm van jeugdhulp. Zie ook inleiding.

Versterken van de kracht van pleegouders

Dit programma richt zich op actielijn 2 van het landelijke actieplan: toerusten van pleegouders.

Het programma Versterken van de Kracht van pleegouders wordt uitgevoerd in opdracht van Jeugdzorg Nederland en de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen. Dit programma richt zich met name op het ontwikkelen van nieuwe leervormen voor pleegouders. De projecten zijn voornamelijk gericht op het gebied van scholing, zoals het ontwikkelen van nieuwe leervormen op interpersoonlijke en online gebied, nieuwe inhoudelijke modules, een beschikbaar landelijk, integraal en modulair leer- en ontwikkelcurriculum, één platform voor leermodules, kennis en contacten en een netwerk van goede trainers.

Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen

In het project 'Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen' werken het NJi, VNG, NVP en JN samen. Doel is gemeenten meer inzicht te geven in mogelijkheden om jeugdhulp in gezinsvormen in te zetten en die te versterken. Onder dit project valt o.a. het vormgeven van kwaliteitskaders voor gezinshuizen.

Netwerken van pleegouders

Bij pleegouders is veel behoefte aan onderling contact om ervaringen uit te kunnen wisselen en kennis te delen. De NVP is een verzamelpaats van zulke initiatieven en biedt waar gewenst ondersteuning en informatie aan deze netwerken. Dit programma richt zich niet direct op het ontwikkelen van nieuwe pleegoudernetwerken, maar wel op het toerusten en ondersteunen van bestaande groepen en het gebruiken van de kennis en wensen die zij inbrengen.

2.3. Doorontwikkeling pleegzorg in andere jeugdzorgregio's

Naast de opgaven die landelijk uitgewerkt worden, staan in het landelijk plan pleegzorg een aantal opgaven voor de jeugdzorgregio's genoemd. Andere regio's zijn dus ook bezig met de doorontwikkeling van de pleegzorg.

Veel regio's verzamelen informatie door middel van het ophalen van ervaringen met pleegzorgbegeleiders en pleegouders. Verder hebben sommige regio's concrete acties uitgevoerd om niet alleen eenmalig informatie op te halen, maar dit een structureel karakter te geven. Veel van deze acties zijn specifiek gericht op pleegkinderen en pleegouders. Denk hierbij aan een platform voor jongeren waar ze ervaringen kunnen delen, projecten kunnen opzetten en advies kunnen geven aan beleidmakers, (jeugd)zorgorganisaties en professionals of een complimentenbijeenkomst voor pleegouders, waar waardering voor hen werd uitgesproken.

Een aantal regio's is nu bezig met het onderzoeken van mogelijke andere vormen van verblijf voor pleegkinderen, zoals duo-pleegzorg (pleegouderstellen delen de opvang van vijf pleegjongeren week

op/week af). Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) ontwikkeld op dit moment samen met de jeugdzorgregio's een kwaliteitskader voor gezinshuizen.

Sommige regio's hebben al een aantal concrete maatregelen ingezet op het gebied van nieuwe werkwijzen om de toegang tot zorg en ondersteuning soepeler te laten lopen, zoals werkwijzes waarbij de driehoek pleeggezin/pleegouder/pleegkind zoveel mogelijk zelf de regie houden (zoals wrap around care), één pleegzorg loket, dezelfde scholing- en trainingsmogelijkheden voor alle pleegouders en de oprichting van expertisecentrum, waarbij jeugdzorgaanbieders gaan samen werken.

2.4 participatietraject: gesprekken met pleegouders en pleegkinderen

In het najaar van 2017 en het voorjaar van 2018 heeft de Regio Gooi en Vechtstreek via het programma 'Samenkracht' een tweetal bijeenkomsten georganiseerd voor pleegouders. Pleegouders zijn hiervoor benaderd via de pleegouderraden van de pleegzorgaanbieders. Daarnaast zijn individuele gesprekken gevoerd met pleegkinderen. In de gesprekken zijn de ervaringen behoeftes van pleegouders en pleegkinderen besproken. Per groep worden hieronder de belangrijkste bevindingen weergegeven.

Pleegouders

- 1. Verbetering in bejegening en deskundigheid van professionals*
Pleegouders vinden het belangrijk dat pleegzorgwerkers vooruit kijken en zaken bespreekbaar maken. Daarnaast verwachten ze dat pleegzorgwerkers verstand hebben van de zaken (bijvoorbeeld kennis over het te verwachten gedragspatronen of juridische kwesties) en weten wat er nodig is met betrekking tot de pleegzorg (toekomstgericht, wat heeft dit kind nodig over een jaar?). Tot slot verwachten pleegouders van pleegzorgwerkers dat ze een luisterend oor bieden en ondersteuning geven waar nodig is.
- 2. Meer waardering*
Pleegouders hebben het gevoel te weinig waardering te krijgen als pleegouder. Ze hebben daarnaast het gevoel niet serieus te worden genomen door de gemeenten en andere instanties. Ze worden niet voor 'vol' aangezien maar dragen wel de dagelijkse zorg voor het kind.
- 3. Meer momenten om ervaringen te delen*
Pleegouders geven aan dat ze graag willen dat er meer momenten en/of mogelijkheden worden georganiseerd dat ze met andere pleegouders ervaringen en kennis kunnen delen.
- 4. Duidelijke informatie over positie, rechten en plichten als pleegouder*
Voor pleegouders is het vaak niet duidelijk wie de zorg moet regelen en waar ze terecht kunnen voor meer informatie. Ze willen duidelijkheid wie er op welk gebied wat moet beslissen of betalen. Daarnaast vinden ze bij het regelen van zorg en de bureaucratie tussen voogd, gemeente en pleegzorg het grootste knelpunt dat er iemand ontbreekt die de 'power' heeft om iets af te dwingen.
- 5. Pleegouders willen graag meer kennis en vaardigheden op het gebied van specifieke gedragingen (ADHD, Autisme, FAS, L.V.B.), trauma, communicatie met hulpverlening en met biologische ouders*
Deze onderwerpen zijn relevant voor een beperkte groep pleegouders, maar momenteel is er nog weinig aanbod hiervan. Ouders hebben wel behoefte hieraan voor de opvoeding.

Pleegkinderen

1. *Meer duidelijkheid en eerlijkheid*

Pleegkinderen geven aan dat er vaak geen duidelijkheid is over de plaatsing. Ze weten bijvoorbeeld dat ze weg moeten, maar het is onduidelijk wanneer dit dan zal plaatsvinden of waarom een bepaald pleeggezin wel of niet geschikt wordt bevonden.

2. *Stabiliteit en continuïteit van begeleiding*

Uit de gesprekken kwamen de volgende belangrijke eigenschappen of vaardigheden voor begeleiders naar voren: bereikbaarheid, lief zijn en betrokkenheid. Pleegkinderen willen voelen dat ze gehoord en geholpen worden. Daarnaast willen ze het gevoel hebben dat ze iemand kunnen bellen of bereiken die naast hen staat. Tot slot wordt het als vermoeiend ervaren als de begeleiding steeds wisselt. Het verschil tussen de rol van een pleegzorgbegeleider, gezinsvoogd of andere begeleider is bij geen van de pleegkinderen duidelijk.

3. *Duidelijke informatievoorziening met betrekking tot financiën.*

Pleegkinderen gaven aan dat ze weinig informatie en begeleiding hebben gekregen met betrekking tot financiën en de overgang naar 18 jaar. Het moet voornamelijk vanuit de pleegkinderen zelf komen en ze hebben het gevoel dat er niet wordt gekeken naar hun persoonlijke situatie. De mate waarin geld een probleemfactor is hangt ook samen met het pleeggezin waar de pleegkinderen wonen: wanneer de pleegouders makkelijker iets kunnen betalen of voorschieten voor pleegkinderen levert dit minder stress dan bij pleegezinnen die niet deze financiële mogelijkheden hebben.

4. *Snellere plaatsing in pleeggezin*

Voor veel pleegkinderen is pleegzorg niet het eerste station. Zij hebben vaak al in één of meerdere jeugdhulpinstellingen gezeten voordat de plek in het pleeggezin er was. Meerdere jongeren geven aan dat het verblijf in de instellingen voor hen niet prettig was, mede omdat zij tussen 'zware gevallen' terecht kwamen waar zij niet tussen pasten.

2.5 Gesprekken met regionale pleegzorgaanbieders

In Regio Gooi en Vecht wordt de begeleiding van pleeggezinnen uitgevoerd door zes gecontracteerde jeugdhulpaanbieders. Het merendeel van de pleegkinderen heeft een pleegzorgbegeleider van aanbieder Youké. Pleegzorgaanbieders bieden voor een groot deel overeenkomende diensten aan om pleeg- en gezinshuisouders zo goed mogelijk te ondersteunen en te informeren. In twee gesprekken met Youké zijn de volgende aandachtspunten meegegeven. Overige aanbieders worden op een nader moment gesproken.

1. *Verwachtingen pleegouders van pleegzorgwerker zeer verschillend*

Youké geeft aan dat de verwachtingen die pleegouders hebben van de pleegzorgwerker heel verschillend zijn. Wat wordt aangeboden hangt niet alleen af van de verwachtingen van pleegouders, maar ook van de inschatting van de pleegzorgwerker wat een pleegouder nodig heeft. Er is geen sprake van enige vanzelfsprekendheid hierin. Dit is maatwerk Soms is het nodig pleegouders gerust te stellen, soms is het nodig ouders meer probleembewust maken.

2. *De driehoek ouder-kind-pleegouder staat centraal*

Youké vertelt dat het primaire focus voor de pleegzorgwerker de driehoek ouder-kind-pleegouder is. De pleegzorgwerker werkt in deze driehoek volgens het principe van meerzijdige partijdigheid (een werkwijze waarbij de hulpverlener recht doet aan de belangen van alle betrokken, red.). Bij

tegengestelde belangen kan het daarom per situatie verschillen achter wiens belang je staat. Het hoofddoel is dat je met zijn drieën verder kunt.

3. *Versterken positie pleegouders t.o.v. instanties en organisaties*

Youké geeft aan dat de positie van pleegouders richting een aantal instanties (zoals banken of verzekeraars) lastig is, omdat zij gebonden zijn aan wettelijke kaders waar weinig aan te doen is. Als optie wordt genoemd om wel organisaties te informeren over de positie van pleegouders, te beginnen binnen de gemeente (bijvoorbeeld afdeling burgerzaken), en mogelijk daarna andere organisaties. Ook kan gekeken worden naar tools zoals een rechten- en plichtenkaartje.

4. *Samenwerking met de gecertificeerde instellingen*

In reguliere situaties gaat de samenwerking over het algemeen goed volgens Youké. In crisissituaties is de coördinatie moeilijker, maar gaat wel vaak goed. Er is een duidelijke rolverdeling. De voogd (van de GI) neemt de besluiten. Lastig is dat de voogd de beslissingen mag nemen, maar veel minder vaak de kinderen en ouders ziet dan de pleegzorgwerker én dat voogden de contactpersoon zijn van de biologische ouders.

5. *Samenwerking met de gemeente*

Youké geeft aan vooral 'organisatorische' dingen te willen verbeteren, vooral in de manier van betalen/tarifering. Zij noemen een meer flexibele pleegoudervergoeding (omdat niet iedereen deze vergoeding opmaakt), vereenvoudiging van de tarieven en het proces van beschikkingen afgeven, de mogelijkheid pleegzorg te verlengen tot 21 jaar. Ook willen zij graag samenwerken op het gebied van het werven van nieuwe pleegouders.

2.6 Gesprekken uitvoeringsdiensten regiogemeenten

Gemeentelijke uitvoeringsdiensten

1. *Factoren die meespelen bij het bepalen van de in te zetten jeugdhulp (ambulant/verblijf):*

- a. Altijd eerst gekeken wat netwerk kan betekenen
- b. Waar is plek/wachttijden. Voor pleegzorg is dit niet inzichtelijk voor consulenten.
- c. Locatie dichtbij ouders. zodat het kind in de eigen sociale omgeving blijft én biologische ouders betrokken blijven.
- d. Eerdere ervaringen van consulent met bepaalde aanbieder

2. *Verblijf in gezinsvormen (bestandspleeggezin en gezinshuizen) wordt minder vaak ingezet*

- a. 12+ doelgroep is moeilijk te plaatsen in een pleeggezin.
- b. Er is weinig aanbod
- c. "Niet voldoende op het netvlies", het is niet altijd bekend bij consulenten in welke gevallen pleegzorg zou kunnen worden ingezet.

3. De verschillende producten rondom pleegzorg zijn erg complex. De toewijzing is ingewikkeld, zeker als het maar af en toe wordt ingezet door uitvoeringsdiensten is het zoeken.

4. Deeltijdvormen ter ontlasting van ouders, zoals weekendpleegzorg, opvang na schooltijd worden gemist.

5. *Specifieke doelgroepen zijn lastig te plaatsen: 12+, licht crimineel gedrag, autistisch, gedragsproblemen, verslavingsproblematiek.*

- a. Contra indicaties aanbieders
- b. Aanbod niet toereikend

3. Voorgestelde aanpak langs vier actielijnen

Op basis van het vooronderzoek zijn vier actielijnen geformuleerd waarop we jeugdhulp in gezinsvormen concreet te kunnen versterken. Deze actielijnen zijn:

- Actielijn 1: Beleidskeuzes Pleegzorg
- Actielijn 2: Doorontwikkeling gezinshuizen
- Actielijn 3: Werving en communicatie
- Actielijn 4: Platform pleegzorg

In dit hoofdstuk worden per actielijn voorstellen gedaan.

Actielijn 1 Beleidskeuzes pleegzorg

Om verder te kunnen met de aanpak moeten op bestuurlijk niveau een aantal beleidskeuzes gemaakt worden. Daarmee worden de voorwaarden geschepd om contractuele afspraken met aanbieders te kunnen maken.

a. Vereenvoudiging toewijzingsproces

Probleemschets

Het toewijzingsproces van pleegzorg is op dit moment erg complex, als gevolg van de verschillende leeftijdscategorieën die voor de pleegzorgvergoeding worden gehanteerd.

De pleegzorgvergoeding wordt via de aanbieder uitgekeerd ten behoeve van de pleegouders. De hoogte van de pleegzorgvergoeding is wettelijk vastgelegd en afhankelijk van de leeftijd van het pleegkind. Er zijn 5 leeftijdscategorieën, waarlangs de vergoeding stapsgewijs oploopt van €18,- tot €22 – per etmaal. Dit betekent dat per leeftijdscategorie een ander tarief en dus een ander product moet worden toegewezen. Omdat de hoogte van de vergoeding aan aanbieders voor organisatiekosten wordt bepaald op basis van de pleegzorgvergoeding, verschillen deze ook per leeftijdscategorie.

Naast de variabele pleegzorgvergoeding en organisatiekosten, zijn er nog drie producten die optioneel kunnen worden ingezet bij pleegzorg:

- Toeslagen voor 1) crisiszorg; 2) een kind met beperking; en 3) voor drie of meer pleegkinderen.
- Ambulante Jeugdhulp voor begeleiding van het pleeggezin.
- Bijzondere pleegzorgkosten. Bijzondere pleegzorgkosten zijn extra kosten voor pleegouders, zoals een fiets en kunnen via het DLP worden gedeclareerd tot een budgetplafond van €750, - per jaar.

Met name de verschillende tarieven per leeftijdscategorie, waardoor een toewijzing steeds moet worden aangepast naarmate het kind ouder wordt, leiden tot een flink administratief proces voor gemeenten en aanbieders. De complexiteit van de producten en het proces zorgt daarnaast voor onzekerheid bij zorgaanbieders, pleegouders, pleegkinderen en consulenten.

Voorstel:

1. De leeftijdscategorieën los te laten en daarmee te komen tot één tarief en dus één product pleegzorgaanbieders, inclusief organisatiekosten;
2. De aanvullende producten crisiszorg, bijzondere pleegzorgkosten en ambulante jeugdhulp in stand te houden.

Argumenten:

- 1.1 *Hierdoor hoeven de pleezorgvergoeding en organisatiekosten maar één keer toegewezen worden en niet meer aangepast wanneer het pleegkind ouder wordt.* Dit verlicht het administratieve proces bij gemeenten en aanbieders aanzienlijk. Ook geeft het meer zekerheid aan het pleeggezin omdat er een duidelijke beschikking met een lange looptijd kan worden afgegeven;
2. *Door ambulante jeugdhulp, bijzondere pleezorgkosten en de toeslagen als aparte producten te behouden kunnen we dit maatwerk blijven bieden en houden we zicht op de intensiteit van de begeleiding per gezin.* Omdat deze producten zijn niet leeftijdsgebonden zijn, veroorzaken ze ook geen complexe administratieve rompslomp.

Kanttekeningen:

- 1.2. *Doordat de pleezorgvergoedingen per leeftijdscategorie wettelijk zijn vastgelegd, houden aanbieders bij jongere pleegkinderen straks meer geld over.* In het contract zal hiervoor een tegenprestatie worden gevraagd.
2. *Pleezorg bestaat nog steeds uit meerdere producten, in plaats van één uniform tarief*
Aanbieders zijn voorstander van één uniform tarief per pleegkind. Dit sluit aan bij de werkwijze van veel andere regio's waar zij ook actief zijn. Echter past het niet bij de werkwijze in onze regio, die uitgaat van maatwerk.

b. Vergoeding weekendpleezorg als vorm van respijtzorg

In de startnotitie 'jeugdhulp in gezinsvormen' is continuïteit en stabiliteit voor kinderen in pleeggezinnen en gezinshuizen opgenomen als speerpunt. Het inzetten van vormen van respijtzorg, zoals weekendpleezorg, is een belangrijk middel om de continuïteit van pleezorg in een gezin te ondersteunen.

Probleemschets

Pleezorg vraagt veel van pleegouders en kan (emotioneel) zwaar zijn. In sommige gevallen is het daarom fijn als het pleegkind af en toe een weekend ergens anders kan blijven. Vaak wordt hiervoor in het netwerk een oplossing gevonden, maar soms is een ander *bestandspleeggezin* nodig dat ook door een aanbieder wordt begeleidt.

Pleegoudervergoeding bij weekendpleezorg

Op dit moment is het niet mogelijk om het weekendpleeggezin te vergoeden, omdat is vastgelegd dat er per kind maximaal zeven etmalen pleezorg vergoed kan worden. In het geval van een bestandspleeggezin, verdienen zowel de aanbieder als het gezin een vergoeding voor de etmalen dat het kind daar blijft. Het is niet wenselijk en praktisch ook niet uitvoerbaar om het bedrag a twee etmalen bij het eerste gezin weg te halen.

Voorstel

1. Weekendpleezorg als respijtzorg mogelijk te maken.
2. Hiertoe weekendpleezorg als apart product toe te voegen.

Argumenten:

1. *Weekendpleezorg draagt bij aan de continuïteit en stabiliteit in het pleeggezin. Het vergroot de kans op een succesvol verblijf en voorkomt dat pleegouders opgebrand raken.*
2. *Met het product weekendpleezorg kunnen het weekendpleeggezin en de extra organisatiekosten van de aanbieder worden bekostigd.* Het toekennen van meer dan zeven etmalen pleezorgvergoeding op één product is niet rechtmatig. Daarom is een apart product noodzakelijk.

Kanttekeningen:

1 en 2. De kosten voor een pleegkind dat van weekendpleegzorg gebruik maakt zullen stijgen. De verwachting is dat de stijging van de kosten goed op te vangen is binnen de financiële kaders, omdat a) pleegzorg een goedkope vorm van 24 uurszorg is en b) het niet vaak voorkomt dat een bestandspleeggezin nodig is om respijtzorg te kunnen bieden.

c. Inzet verlengde pleegzorg tot 21 jaar

Probleemschets

Veel Nederlandse jongeren blijven nog een aantal jaar thuis wonen nadat ze achttien jaar zijn geworden. In 2016 woonde 88% van de 18-jarige jongeren nog thuis en was de gemiddelde leeftijd waarop jongeren zelfstandig gingen wonen 24,6 jaar (CBS, 2016). Voor pleegkinderen ligt dit anders. Veel jongeren die 18 jaar zijn geworden verlaten een pleeggezin of krijgen geen begeleiding meer. Op dit moment stopt pleegzorgbegeleiding wettelijk bij 18 jaar, al wordt de indicatie vaak verlengd.

Deze overgang naar 'praktische zelfstandigheid' verloopt in het merendeel van gevallen moeizaam omdat de jongere hier nog niet klaar voor is en bovendien vaak onvoldoende basis heeft om op terug te vallen. Dit kan allerlei negatieve gevolgen met zich meebrengen, zoals schulden, uitval studie, werkloosheid, verslaving of dakloosheid.

Het ministerie van VWS en de VNG hebben, op basis van de evaluatie van de jeugdwet in het actieplan 'Zorg voor de Jeugd' een bestuurlijke afspraak gemaakt om pleegzorg standaard te verlengen tot het 21^e jaar en zo nodig tot het 22^e of 23^e jaar als de jongere en de pleegouder dat willen. Deze bestuurlijke afspraak is per juli 2018 van kracht.

Maatschappelijke businesscase verlengde pleegzorg

In mei 2017 is door stichting kinderpostzegels een maatschappelijke businesscase opgesteld waarin de maatschappelijke waarde van een verlengde pleegzorgplaatsing in kaart is gebracht. Hieruit blijkt dat pleegzorg verlenging duurzame positieve effecten heeft voor zowel de jongere als de maatschappij.

Voorstel

1. Er voor te zorgen dat jongeren in een pleeggezin een geleidelijke en goede overgang naar zelfstandigheid en volwassenheid wordt geboden;
2. Hiertoe bij het inzetten van pleegzorg de leeftijdsgrens van 21 jaar als norm te hanteren.
3. Extra verplichtingen te stellen aan aanbieders om deze jongeren goed voor te bereiden op zelfstandigheid.

Argumenten:

1. *Pleegzorg verlenging heeft verschillende langdurige positieve effecten blijkt uit een maatschappelijke businesscase.* Jongeren hebben bijvoorbeeld een grotere kans op het behalen van een schooldiploma en /of vervolgdiplooma, waardoor ze ook meer kans op een baan hebben. Dit zorgt ervoor dat de jongeren ook financieel erop vooruit gaan en dat er vaak een verbetering is van de 'positieve gezondheid'.
 - 2.1. *Door te communiceren dat dit de norm is, bieden we pleeggezinnen en –kinderen duidelijkheid, stabiliteit en continuïteit.*
 - 2.2. *Met dit voorstel volgen we de bestuurlijke afspraak van VWS en de VNG om pleegzorg tot 21 jaar standaard in te voeren.*
3. *Verlengde pleegzorg moet meer zijn dan verschuiving van een probleem naar de leeftijd van 21.* Het verlengen van pleegzorg tot 21 jaar moet niet op zichzelf staan. De tijd die de jongvolwassene bij het pleeggezin kan blijven, moet gewerkt worden aan de overgang naar zelfstandigheid. Het gezamenlijk met de jongere opstellen van een toekomstplan is een voorbeeld van hoe aanbieders dit kunnen invullen.

Kanttekeningen:

2. *De kosten om een jeugdige langer in een pleeggezin te laten verblijven na zijn 18^e verjaardag zijn ongeveer € 8.900,- per jaar (€24 per dag).* Het licht echter in de lijn der verwachting dat gemeenten financieel gecompenseerd worden voor het besluit van de minister om pleegzorg standaard tot 21 jaar in te voeren.

d. Flexibilisering bijzonder pleegzorgkosten

Probleemschets

Pleegouders kunnen te maken krijgen met extra kosten die niet kunnen worden betaald uit de pleegvergoeding of toeslag. Dit kan bijvoorbeeld een fiets zijn of kleding. Voor pleegouders bestaat de mogelijkheid tot vergoeding van deze bijzondere kosten.

De werkwijze voor het declareren van bijzondere pleegzorgkosten is vastgesteld in de 'Richtlijn bijzondere pleegzorgkosten Regio Gooi en Vechtstreek'. Op dit moment mogen pleegouders tot een maximaal bedrag van €750,- aan bijzondere pleegzorgkosten per jaar declareren. Voor sommige pleegkinderen wordt het bedrag jaarlijks volledig uit genut, voor andere pleegkinderen wordt hier nauwelijks gebruik van gemaakt.

Pleegouders en pleegzorgorganisaties geven aan behoefte te hebben aan meer flexibiliteit in de inzet van dit bedrag. Er zijn immers 'dure jaren' en minder dure jaren in het leven van een (pleeg)kind.

Een kostenpost die incidenteel een drempel kan zijn, is kinderopvang of buitenschoolse opvang. Pleegouders kunnen wel gebruik maken van de toeslag door de belastingdienst, maar indien zij hiervoor niet in aanmerking komen, worden deze kosten op dit moment niet vergoed. In die gevallen vormt dit een financiële drempel op pleegouder te worden. Hoe vaak dit precies voorkomt en welke kosten er mee gemoeid zijn, is op dit moment nog moeilijk in te schatten.

Voorstel

1. Pleegouders waar mogelijk te compenseren voor de kosten die zij maken voor hun pleegkind.
2. Het budgetplafond voor bijzondere pleegzorgkosten te verhogen naar maximaal €1500,- per pleegkind per jaar.
3. Aan de bijzondere pleegzorgkosten ook kinderopvang toe te voegen.

Argumenten:

1. *Het verlagen van een mogelijke financiële drempel om pleegouder te worden past bij de doelstellingen van deze uitvoeringsagenda.* Pleegouders zijn vrijwilligers die een belangrijke taak op zich nemen door het kind van een ander op te voeden. Vanuit pleegouders, zorgaanbieders en uitvoeringsdiensten van gemeenten wordt deze drempel herkend.
2. *Door het budgetplafond te verhogen kunnen de pieken in de duurdere jaren beter opgevangen worden* en is er ruimte om een deel van de kosten voor kinderopvang hieruit te vergoeden.

Kanttekeningen:

- a. *Het budgetplafond gaat omhoog, waardoor meer gedeclareerd kan worden en de uitgaven van gemeenten licht zullen stijgen.* We vergoeden echter alleen de daadwerkelijk gemaakte kosten, welke zo nodig verantwoord kunnen worden. We zien daarbij dat een (groot) deel van de pleegouders weinig van deze optie gebruik maakt.
- b. *De kosten voor kinderopvang kunnen voor ouders jaarlijks hoger uitvallen dan het budgetplafond van 1.500, waardoor pleegouders toch nog zelf kosten zullen hebben.* Het is nu echter nog onduidelijk wat de financiële consequenties voor de gemeente zijn indien we dit volledig zouden vergoeden. Door het budgetplafond beheersen we het financiële risico voor

gemeenten tot een aanvaardbaar niveau. Na een jaar kunnen we evalueren wat de inhoudelijke en financiële effecten zijn en kijken of het zinvol is de regeling verder uit te breiden.

Actielijn 2 Gezinshuizen

Probleemschets

Gezinshuizen zijn een andere vorm jeugdhulp dan pleegzorg. Een pleeggezin is een 'normaal' gezin waarin een pleegkind opgroeit. Een *gezinshuis* verschilt van een pleeggezin omdat in een gezinshuis door professionele hulpverleners 24 uren zorg wordt verleend. Het gezinshuis is bedoeld voor kinderen die vanwege gedragsproblemen niet in een gewoon pleeggezin kunnen functioneren.

Gezinshuizen zijn hiermee een bijzondere vorm van zorg, waarvan het gewenst is dat deze gestimuleerd wordt. Gezinshuizen vormen een mogelijkheid om jeugdigen met zwaardere problematiek 'zo thuis mogelijk' op te laten groeien. Daarnaast bieden gezinshuizen in het zorglandschap een tussenvorm tussen thuis wonen en verblijf in een 24-uurs setting.

Op dit moment zijn er in de regio maar enkele gezinshuizen. We willen de komende jaren toewerken naar een ruimer en kwalitatief aanbod van gezinshuisouders. Daarvoor is het nodig om duidelijkheid te schetsen over de kwaliteitscriteria.

Oplossingsrichting

In het najaar van 2018 wordt een landelijk kwaliteitskader gepubliceerd, dat we samen met de aanbieders willen vertalen naar regionale afspraken. Uiteindelijk zullen deze kaders worden opgenomen in het contract voor jeugdhulp.

Financiële consequenties

Eventuele wijzigingen in de financiering van gezinshuizen worden meegenomen bij de implementatie van het definitieve kwaliteitskader.

Planning

Zodra het landelijk kwaliteitskader gepubliceerd is kan een concrete planning gemaakt worden. We zullen dan terugkomen met een concreet voorstel.

Actielijn 3 Werving en communicatie

Probleemschets

Een belangrijke reden waarom pleegzorg landelijk onder druk staat is het dalende aantal pleegouders. Door een dalend bestand is het moeilijker goede matching tot stand te brengen, en wordt voor sommige kinderen geen geschikt pleeggezin gevonden. Hierdoor worden zij soms noodgedwongen geplaatst in een 24-uurs verblijfssetting.

Oplossingsrichting

De werving en screening van pleegouders is de taak van pleegzorgaanbieders. De werving vindt plaats via campagnes die de pleegzorgorganisaties soms gezamenlijk en soms afzonderlijk van elkaar opzetten. Regiogemeenten kunnen aanbieders ondersteunen in de werving van pleegouders om zo een groter en diverser bestand aan pleegouders te creëren. Hierbij moet ook aandacht zijn voor de mogelijkheid om deeltijdpleegouder te worden. Door meer deeltijdpleegzorg kunnen bestaande pleegouders ontlast worden, en worden zij in staat gesteld de zorg langer vol te houden (en indien van toepassing: de nodige tijd en aandacht aan het eigen gezin te besteden).

Met een goede communicatiecampagne snijdt het mes aan twee kanten: bestaande pleegouders voelen zich gewaardeerd en erkend, terwijl tegelijkertijd mensen worden geënthousiasmeerd over het pleegouderschap.

Voor het werven van pleegouders wordt, in samenwerking met de pleegzorgaanbieders, een campagne opgestart of aangesloten bij bestaande campagnes. Hierbij wordt zorgvuldig gekeken wat de rol van de Regio Gooi en Vechtstreek en de pleegzorgaanbieders wordt.

Middelen die ingezet zouden kunnen worden zijn:

- Toolkit met middelen die gemeenten in kunnen zetten (posters,)
- Campagnefilmpje
- Regiohub uitzending
- Bijeenkomsten, met behulp van Samenkracht.
- Portretten van pleegouders met verschillende gezinssituaties en –samenstellingen. Hierdoor geef je een beeld van wat pleegouderschap inhoudt.
- Campagne website (van waaruit gemeenten linken, alle informatie staat, etc.)

Een werkgroep met daarin communicatieadviseurs van de regio, de grootste aanbieder(s) en eventueel ook een pleegouder, kan hier vorm aan geven.

Het is de bedoeling om rond de week van de pleegzorg een jaarlijks terugkerende campagne te organiseren. Ook het waarderen van pleegouders willen we structureel gaan maken.

Financiële consequenties

Om de campagne uit te voeren is eenmalig een budget nodig van € 15.000,00 euro, wat kan worden opgevangen binnen de regiobegroting. De eenmalige kosten worden ingezet om de wervingscampagne op te zetten, middelen te ontwikkelen en in te zetten. De jaarlijks terugkerende campagne kost structureel € 5.000 per jaar. Voorgesteld wordt de structurele kosten voor de pleegzorgcampagne mee te nemen in de RSA van 2019 en 2020.

planning

Opzetten campagne zomer 2018

Start campagne medio september 2018

Extra communicatie rondom week van de pleegzorg medio november.

Actielijn 4 Platform pleegzorg

Probleemschets

Actielijn 1 en 2 en 3 zijn van tijdelijke aard. De meest urgente knelpunten op het gebied van pleegzorg worden hiermee opgelost. Om een aantal redenen is het wenselijk aandacht voor pleegzorg ook structureel te borgen:

- Het jeugdzorglandschap is volop in beweging en veel van deze veranderingen hebben direct of indirect invloed op het pleegouderschap en op pleegkinderen.
- In de gesprekken is gebleken dat diverse soms makkelijk opgelost zouden kunnen worden door meer informatie-uitwisseling tussen pleegzorgaanbieders, gemeenten, gecertificeerde instellingen en pleegouders.
- Erkenning en begrip voor hun situatie is voor pleegouders van belang om de zorg vol te houden.

Oplossingsrichting

Door het faciliteren van een regionaal 'platform pleegzorg' waar zowel pleegzorgaanbieders, gemeenten, gecertificeerde instellingen en pleegouders voor uitgenodigd worden, wordt gezorgd dat de knelpunten én kansen van pleegzorg regionaal op de agenda blijven staan. Het platform kan in eerste instantie plaatsvinden in de vorm van bijeenkomst, waarin kan worden verkend op welke onderwerpen en op welke wijze stakeholders willen samenwerken.

Mogelijke onderwerpen zijn:

- Overgang van 18-min naar 18-plus. Wat is nodig en hoe kunnen we samenwerken?
- Toegang tot ambulante zorg voor pleegkinderen. Waar zitten knelpunten?
- Werving van nieuwe pleegouders.
- Financiën. Op welke toeslagen hebben pleegouders recht? Hoe werken de bijzondere pleegzorgkosten? Hoe werkt de toegang tot lokale gemeentelijke voorzieningen op gebied van financiën voor pleegkinderen (Regeling kindpakket, jeugdportfonds).
- Aanbod van informele respijtzorg in het voorveld voor pleeggezinnen (zoals steungezinnen of maatjesprojecten). Welke vormen zijn er binnen de gemeentes en wat ontbreekt er?
- Kennis over de positie van pleegouders en pleegkinderen vergroten bij andere stakeholders binnen en buiten de gemeente, (afdeling burgerzaken, wonen of leerlingenvervoer) en andere organisaties zoals scholen en huisartsen. Het gaat daarbij zowel om bejegening als juridische positie.
- Vormen van waardering voor pleegouders. Hoe kunnen gemeenten dit vorm geven? Waar hebben pleegouders behoefte aan?

Financiële consequenties

Indien het platform plaatsvindt in de vorm van bijeenkomsten die 1-2 keer per jaar worden georganiseerd, zijn de financiële consequenties beperkt. Dit kan worden gefinancierd binnen de regiobegroting.

Planning

Een eerste (verkennende) bijeenkomst zal plaatsvinden in september 2018. Op basis van deze eerste bijeenkomst wordt het vervolg vormgegeven.

4 Vervolg

Dit is geen eenmalig actieplan. Het is de bedoeling om met de projecten uit deze uitvoeringsagenda structurele effecten de bereiken. In de oplossingsrichtingen in de verschillende actielijnen is daarom al veel aandacht voor de borging: Zo zal een deel geborgd worden in de contracten met aanbieders en streven we naar een terugkerende communicatiecampagne. Daarnaast zijn er een aantal knelpunten waarover nog verdieping en dialoog nodig is voor we deze kunnen oplossen. Hiertoe is actielijn 4 opgesteld. Door met elkaar in gesprek te blijven houden we de huidige en toekomstige knelpunten op de agenda en vinden we gezamenlijk oplossingen.

Beleidsmatig vindt borging plaats door pleegzorg en gezinshuizen aan te haken bij het bredere project over 24 uren verblijf. Dit is nodig om het overkoepelde doel te bereiken. We willen immers dat kinderen zoveel mogelijk in een gezin opgroeien en zo min mogelijk in een instelling. Dit is niet alleen inhoudelijk wenselijk, maar draagt ook bij aan een doelmatige besteding van de middelen in het Sociaal Domein.